

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІГРАНТ

Орган Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові.
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. пов. Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол.; чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2.50 мільрайси; в Аргентині — 3.50 пеза; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські емігранти! Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Емігрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Емігрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, I. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Товариства Опіки над Українськими Емігрантами
у Львові міститься
у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95. I. пов.
Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Кружка Товариства Опіки над Українськими Емігрантами в Тернополі міститься
в ТЕРНОПОЛІ, вул. Міцкевича ч. 3. партер
Урядові години 8—3.

ВІДНОШЕННЯ ІМІГРАЦІЙНИХ КРАЇВ ДО ІМІГРАНТІВ.

Іміграційні краї, що являються господарями у справах вселення, завжди кермувалися і сьогодні кермуються своїми інтересами. Ті інтереси поза індивідуальними відмінами мають теж і свої спільні риси. Їх можна звести до кількох основних.

Першою рисою є стремління до збільшення населення але до такого збільшення, щоби імпортований людський матеріал чим скорше розплився в місцевій національній стихії і збільшив її чисельність. Щоби облекшити асиміляцію імігрантів, Зєдинені Держави Америки завели квоту пропуску з країн старого світу; того самого шридержується відносно іміграційної політики також Австралія. Винародовленню імігрантів сприяє система розселення по хуторах - фармах і гомстедах, тоді як збиті, однонаціональні кольонії новоприбуввших збільшують їх відпорність супроти денационалізації і її віддаляють.

Одначе згаданій цілі винародовлення стоїть на перешкоді розподіл імігрантів після культурного

уровеня і стремління пропускати більш цінні під тим оглядом народности. Квота Зєдинених Держав нині розрахована на основі культурности імігрантів. Відносно колірово-шкірних народів, як, наприклад, негрів та азиятів, як американці так і австралійці стоять на неприхильній позиції. Чорну і жовту расу трактують вони як низчу і пізащо не хочуть її пропускати до себе. Білі народи Європи ще в часі світової війни, на основі дослідів окремої комісії, (понад 1.700 тисяч душ старшин і жовнірів американської армії) розмічено після уровеня інтелігенції так:

1. Англійці	19.7
2. Шотляндці	13.0
3. Голяндці	10.7
4. Німці	8.3
5. Данці	5.4
6. Шведи	4.3
7. Ірляндці	4.1
8. Австрійці	3.4
9. Росіяне	2.7
10. Італійці	0.8
11. Поляки	0.5

Перед нами скаля інтелігентности імігрантів і ті народности, ша які припав більший відсоток інтелігентности признав конгрес більш бажаними імігрантами, давши їм вищу квоту, інші — менш цінними, з незначною квотою. Та імігранти вищої інтелігентности уявляють із себе і більшу відпорну силу супроти американської асиміляції. Правда, англійці і шотляндці національно найблизчі до американця але їх еміграцію англійський уряд протегує і підтримує у свої домінії та колонії британської держави. За ними по інтелігентности ідуть голяндці, німці і данці, що не так то легко дадуть себе переробити в чужонаціональний тип. Цей підбір по культурности перечить, а по крайности гальмує винародовлення імігрантів.

Другою рисою іміграційної політики країв іміграції є стремління скермувати імігрантів в такі райони і до таких занять, щоби вони не конкурували з місцевим населенням. Коли дають дозвіл на поселення, то в районах нецікавих для місцевого населення і на шрацю, котра порівнюючо мало рентується. Хліборобство у віддалених, мало зачеплених культурою, чи підпадаючих районах, в положенню наймита чи самостійного хазяїнування — ось що нині відступають для імігрантів уряди Зєдинених Держав, Канади, Аргєнтини, Бразилії, Австралії, Сибіру і т. д. Лад у цих державах демократичний, тому робітники і селяне мають вплив на свої уряди в тім напрямі, щоби іміграційна політика в тих краях не потягла за собою обниження їх, порівнюючи з еміграцією, високого життєвого уровня. Такі інтенції країв іміграції. Інша річ на скільки послідовно там дається регулювати розміщення та діяльність новоприбувшого елемента. Під

тим оглядом вільність пересування і професії в країнах іміграції як найчастіше розривають обмежуючі імігранта інтенції іміграційної політики. Замість осісти на землі він опиняється в місті, замість хліборобством він займається працею на фабриці. Лише стихійність часто пересилує регулюючі заходи уряду.

Третьою рисою — фізичне і моральне здоровля імігранта. Розмірно молода наука „Евгеніка“ стремить до цього, щоби переводити добір існуючого населення країн. Ясне, коли евгеністи виступають проти припливу сумнівних з боку фізичного і морального іміграційних елементів. Звідси кількакратні медичні оглядання емігранта — в консуляті, на пароплаві і при висаджуванні, вимога посвідок моральности, певного матеріяльного вивінування, і т. д.

Такі головніші основні риси вимог до імігрантів з боку урядів „обітованих“ країн.

Проф. О. Мицюк.

ОБМЕЖЕННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

З різних політичних причин обмежив в останніх днях італійський уряд виїзд італійських громадян поза границі краю. І так італійці, що осіли за границею можуть спровадити до себе тільки своїх найблизчих членів родини. Виїзд жінки до чоловіка є дозволений. Родичі можуть спроваджувати до себе тільки малолітні неповинчані діти. Сини можуть спровадити до себе родичів, брата своїх незамужних або повдовілих дітей, о

Країна гуми.

В новочасному промислі а головно у звязку з поступом електрифікації і розвитку автомобілізму є на світовому ринку велике запотребування на кавчук і гуму. Як дьоготь і смолу видобувається з березового і соснового дерева, так кавчук і гуму продукується з кавчукових і гумових дерев. Для добуття кавчуку і гуми не рубається і не палиться дерев, як при добуванні дьогтю і смоли, але на живому, ростучому дереві натинається кора і витікаючий сок ловиться у посуді, а опісля в кїтлах переварюється його на вогні і після дальшої обробітки пускається кавчук і гуму на світовий ринок, як дуже поплатний товар.

Продукція кавчуку і гуми належить до найнебезпечніших для людського життя і здоровля праць, бо кавчукові і гумові дерева ростуть в вогких і горячих, тропікальних краях, як Конго в центральній Африці, в Індїях і на маляйських островах, та середущій і північній Бразилії в кїтловині ріки Амазонки і її допливів. Горячий і вогкий клімат в цих краях не надається для життя європейців,

а в тамошніх лісистих мочарах панує малярія. Прорільну господарку на європейський лад нема там навіть що думати.

Коли недавно найбільший американський фабрикант автомобілів Форд одержав від бразилійського уряду концесію на експлюатацію гуми на величезних, бездоріжних просторах лісистой землі над одним з допливів Амазонки, то першим його ділом була будова маляричного шпиталю на 1200 ліжок.

Про край центральної і північної Бразилії пише обширно бразилійський часопис „Український Хлібороб“ і за цим часописом подаємо деякі відомости про Амазонію.

В „Українському Хліборобі“ читаємо:

„Ту частину Бразилії, Амазонію, самі бразилійці і чужинці, які мали нагоду її переглянути й студіювати, — назвали „Інферно Верде“, цебто „Зелене пекло“! Хай читач собі представить зелене море, котре тягнеться тисячами кілометрів, у котрий бік не поверни.

Ріжниця між водяним морем і тим зеленим є та, що по водяному людина їде зверху; значить, може його оглядати і вибирати собі той чи інший

скільки вони не мають в краю інших свояків, внуки своїх дідів. Жінки не можна спроводити за границю свого чоловіка. Овдовілі жінки можуть спроводити свої малолітні невинчані діти. Робітники для одержання лашпорту мусять виказатися готовим контрактом заграничної фірми, при чому час контракту не може бути довший як три роки. В цей спосіб хоче Італійський уряд унеможливити стале оселення італійців за границею. Сезонні емігранти не мають права взяти зі собою при виїзді своєї рідні. Всі заграничні італійські консуляти одержали наказ придержуватися цих загострених постанов.

Італійська повоєнна еміграція виносила від 1920 до 1927 р. за море 1.221.926 душ, а до європейських країв від 1921 до 1927 р. виїхало головно до Франції і Німеччини на сезонні роботи 567.842 емігрантів. Заморська італійська еміграція прямувала передовсім до Аргентини, куди виїхало після урядової аргентинської статистики від 1921 до 1925 року 332.499 італійців.

Теперішнє обмеження італійської еміграції мусять мати значний вплив на світовому ринку праці.

ВИЌЗД ДО ФРАНЦІЇ.

Запотребування робітників до Франції в місяці вересні виносить: загалом 368 робітників до копадень залізної руди (в тому 30 кваліфікованих гірників з родинами, решта самітні), 800 самітних робітників до промислу, 285 рільних робітників (в тому рільних робітників 240, парібків до коней 15, до служби при волах 10 і до доєння коров

напрям. Зелене море Амазонії можна оглядати тільки на кілька метрів перед собою, бо мусять ходити по його дні. І оце „дно“ якраз і є найцікавіша частина „Зеленого пекла“. Воно має найбільш родючу землю, яку тільки можна собі уявити. А причина тієї родючости походить від щорічного заливання брудною водою, яка іде з гір, спиняється, осідає а з неї осідає порошокнячка, найважніший чинник у творенню рослин. Колиб це осідання порошокнячки було під іншими географічними умовами, Амазонія булаб дійсним раєм. Але ми мусямо мати на увазі, що вся та великанська долина лежить під тропіками, цебто в такій полосі, де вічне літо і то таке горяче літо, яке звичайно буває під тропіками. Є на світі частини землі, де градусник показує багато більше тепла, ніж в Амазонії, але ріжниця в тім, що в інших місцевостях є **тепло суше**, а в Амазонії **мокре тепло**. Оце й є головна причина, що ця частина Бразилії не надається для людського життя. Там є вічний круговорот: від того, що вся Амазонія є відкрита на пару тисяч кілометрів до Атлантийського океану, там нема кому спиняти хмар, — нема гір. Горяче тропічне сонце підіймає маси пари з океану; та пара сунеться

20), 310 жінок (в тому служниць 220, до доєння коров 10 і 10 до праці на рілі), крім цього 15 бездітних подруж.

Рекрутацію переводитимуть Державні Уряди Посередництва Праці в таких числах:

	Копальні	Промисл	Рілля	Жінки
Дрогобич	20	40	—	—
Тернопіль	10	30	40	30
Навий Санч	10	20	—	—
Перемишль	10	30	40	30
Львів	10	40	30	30
Люблин	10	20	15	30
Станиславів	10	30	30	30

Бажаючі бути зарекрутованими мусять зголоситися в таких днях і містах:

Речинець рекрутації	Місцевість	День Приняття
20. IX. 1928	Ярослав	24. IX. 1928
21. IX. 1928	Перемишль	24. IX. 1928
22. IX. 1928	Ліско	24. IX. 1928
24. IX. 1928	Самбір	1. X. 1928
25. IX. 1928	Золочів	1. X. 1928
26. IX. 1928	Чортків	1. X. 1928
27. IX. 1928	Тернопіль	1. X. 1928

У Станиславові рекрутації не буде.

БРИТІЙСЬКІ ЕМІГРАЦІЙНІ ПЛЯНИ.

В наслідок перелюднення і безробіття на британських островах (Англії, Шкотії, Ірландії), а з другої сторони в цілі закріплення англійського

ся свобідно понад цілу країну і падає дощем, починаючи таки від самого океану. Більш-менш рівномірно майже що дня ідуть дощі цілою долиною, аж поки не стукнуться хмари з великими горами Корділерами, що стоять на границі Бразилії і на яких знаходиться Перу. Тут робиться щось страшного: хмари нахличуються в такій кількості, що вони творять цілі гори і дають дощу стільки, що річні їх опади виносять більше, як три метри висоти! Цебто, колиб та вода не збігала, то не лишалося би нічого живого, чогоб вона не досягнула.

Є місяці, що тих дощів є менше; є, що падає їх більше; але майже не буває часу, коли їх зовсім немає. І ось тоді, коли їх буває менше є змога братися до якоїсь роботи. Розуміється, що людські оселі займають місця, куди вода не досягає. Але це не значить, що зібрана маса води не є головним чинником, який регулює життя людини у тій кітловині. Бо справді: ціла кітловина-ж не є рівна, як стіл; вже з частин вищих вода збігає в нищі і що там твориться з тою водою або краще сказати, в тій воді? Коли вода спиняється і приймає в себе цілими місяцями прямовісно стоячі лучі,

характеру домінії британської імперії (Канади, Полудневої Африки, Австралії, Нової Зеландії) англійський уряд в порозумінню з урядами поодиноких домінії докладає усіх зусиль, щоби надмір населення з британських островів спрямувати до домінії, при чому робиться утруднення для в'їзду, до цих домінії емігрантам неанглійського походження.

Законні постанови в тому напрямі ухвалює англійський парламент, а виконуючим органом є особливий секретаріат для домінії, на чолі якого стоїть міністер Емері. Основний закон по цьому питанню ухвалений був англійським парламентом 1922 р. В 1928 р. доповнено цей закон на внесок посла парламенту Самервіла в тому напрямі, що домініяльному секретареві признано більшу свободу рухів і більші кредити на вишколення британських емігрантів і більші кредити на перетранспортування і загосподарювання цих емігрантів в домініях. Практикується в Англії, що емігранти перед від'їздом з краю мусять відбутися курси на яких учаться їх фахового знання промислової і рільничої господарки тримісної до місцевих умов домінії. Надто англійські корабельні товариства мусять перевозити англійських емігрантів по знижених цінах корабельних карт, а домініяльні залізниці майже безплатно перевозять цих емігрантів до місця поселення. Врешті субвенціонується цих емігрантів при улагодженню нових господарств в домініях.

А що, наприклад в Канаді тяжко є урядитися новим емігрантам в промислі, гірництві і торгівлі, тому є змагання поселити їх на фармах. Кошти сього поселення пересічно в висоті 300 фунтів штерлінгів (1500 доларів) від одної фермерської

родини поносять по половині англійській і домініяльний уряд. І так в 1924 р. зроблено угоду між англійським і канадйським урядом в справі поселення на фармах 3.000 родин — протягом трьох літ до 30. червня 1927 р. в це т. зв. плян 3.000 родин (the 3.000 families scheme). З цього пляну поселено до 14. листопада 1927 р. 2.545 родин, числячих разом 14.172 душ. Доповнення цього пляну в висоті около 500 родин перенесено на 1928 р. Незначне число тих родин около 70 переселилося опісля до Зєдинених Держав Америки, за це більше число родин покинуло фарми і перенеслося до канадйських міст.

Від 1929 р. має обовязувати на десять літ дальший плян т. зв. піонір на 2.000 родин, на цих самих умовах, що 3.000 плян. Крім цього англійський уряд поробив недавно подібні умови з канадйськими провінціональними урядами і на основі цих провінціональних плянів має осісти протягом 10 літ по 500 родин в провінції Нью Брунсвіг і Нова Шкотія, 200 в Манітобі. Згадати ще належить про т. зв. плян молодців (juvenile scheme) на 800 осіб. Цей плян перевести має в життя британське товариство помічі поселенцям в Монреалю, а англійський і канадйський уряд згодилися субвенціонувати цей плян сумою одного мільона фунтів штерл.

Побіч цих фермерських плянів піддержує англійський і канадйський уряд також інші роди еміграції з британських островів до Канади, як рільних робітників, служниць, копальняних робітників, механіків і т. п.. Наслідком цієї еміграційної політики британського і канадйського уряду виїхало в 1927/8 р. до Канади 50.872 осіб, з чого припадає на Англію 25.991, Ірландію 8.756, Шкотію 14.341,

тоді в ній заводиться стільки всякої гидоти, скільки може собі уявити людський розум. А в першу чергу комарі. Ці маленькі співучі сотворіння являються справжніми господарями у всій великій долині ріки Амазонки. Вони не мають там часу, колиб їх розмноженню можна було сказати годі; і вони не мають стільки крові, аби можна було їх всю громаду нагодувати. Примусово вони смочуть брудну воду, повну всяких мікробів, і тих мікробів пересаджують в людське тіло. А звідси вже й виходить те, що всі подорожуючі і вчені признали клімат Амазонії цілком невідповідним для європейської людини. Цебто європейський емігрант, попавши в співуче товариство амазонських комарів та приймивши від них мільони мікробів, котрі вони розносять, в короткім часі переселяється туди, де нема ні печалі ні воздыхання.

На нашій пам'яті будувалась залізниця Мадейра—Маморе в Амазонії; дві компанії мусіли звинути свій інтерес через маленьких комарів. Довели будову до кінця американці; але мусіли всі хати обвести дротяними сітками і то такими густими, щоб комар не міг пролізти!

Доктор Л. Кроульс в 1901 році, роблячи по-

дорож по Амазонії, написав бадьору статтю про прекрасний амазонський клімат. Але потім мусів каятись, бо стратив від страшних пропасниць велику частину своїх супутників і сам вернувся зі знищеним здоров'ям.

Страшне в Амазонії те, що там майже нема сонця і небо завше синьо-попелясте, бо повітря вічно має в собі таку силу пари, що крізь неї не може просвічувати сонце.

Позатим, що небо завше покрите хмарами, дощі падають так, що є місцевости, де по дощах годинники регулюють: починаються, що дня у тій самій годині і в певній-же годині кінчаються!

Метеорологічні стації, які міряють кількість дощу і яких на таку велитенську долину є дуже мало, занотували, що найменше буває дощу в області, де головним пунктом для дослідів є Салінас: там дощевих днів 87 на рік; найстрашнішим є місто Белем столиця штату Пара: там дощ падає 241 день на рік. **Але є місцевости, де падає щодня рік за роком!**

Якже виглядає в Амазонії життя того, хто є творцем усякого національного чи громадського добра? В першу чергу нас можуть здивувати такі

Валію 1.784. В останніх місяцях цього року виїхало з британських островів до Канади звиш 16.000 гірників.

Одночасно з підтриманням британської еміграції Канада обмежує еміграцію з інших країв, а передовсім з країв східної Європи. Як вислід цього було також обмеження від 1. серпня ц. р. еміграції з Польщі, а в тому також української еміграції.

ЕМІГРАЦІЙНА ГІЄНА.

В своєму часі остерігали ми нашу публику перед еміграційним агентом о. Бодником, який листами з Німеччини обманював людей виглядами на добрі зарібки в африканській Абіссинії. Цього еміграційного обманця напаяли також наші громадяне з Канади. Бразилійський тижневик „Український Хлібороб“, орган „Українського Союзу в Бразилії“ доносить в числі 22 з 28. червня 1928, що цей обманець виступив також в Бразилії в ролі „українського дипломата“ і вимантив від тамошних українських громадян багато грошей на „дипломатичну місію“. Зазначаємо, що після напаяння о. Бодника в „Українському Емігранті“, щез він кудись разом зі своїм абіссинським інтересом і не надсилає більше до краю листів зі заохочуванням післання йому кільканадцяти долярів.

Українці!

Вступайте в члени Товариства Опіки над Українськими Емігрантами.

Річна вкладка 6 зол.

противенства: в найурожайнішій на світі долині, де ніколи не буває зими, де можливі жнива два а то й три рази на рік, хліборобством ніхто не турбується. Бразилійські підручники географії кажуть, що продукти рілничі починають тільки розвиватися. Але коли ми подивимось, чим же там люди живуть, то з тих же підручників довідаємося, що звідти вивозять: гуму, какао, ванілію, корицю і інші овочі, котрі дає тамошний ліс, цебто: коло чого не треба ходити (або ходиться дуже мало) і що можна вигідно продати в країні де його нема. Ну, а що ідять? Питання розв'язується дуже просто: за продані продукти лісу купується привезене з других штатів, що потрібно для їди; а коли хто не має, за що купити то звичайно йде полювати на великанських тамошніх черепах, котрих не бракує ні в ріках ні в потоках.

Найбільше люди заробляють на виціджуванні з дерев соку, котрий, як загусне, дає гуму. Але то найстрашніша робота, яка тільки є на світі і ніодин європеець не може похвалитися, що він міг витримати при ній. Людина мусить лазити в вогкій гушавині, де повітря нагадує парню, яку добре нагріли до купелі. Робітник мусить ходити

БРАЗИЛІЯ.

НАСЕЛЕННЯ БРАЗИЛІЇ.

Статистичний відділ міністерства рілництва в Ріо де Жанейро подає, що згідно з переписом при кінці 1926 р. було в цілій Бразилії 36.764.598 мешканців, з чого припадає на поодинокі провінції (штати):

Амазонас	409.699	мешканців
Пара	1.269.344	„
Мараньон	1.047.206	„
Піяві	738.740	„
Сеара	1.520.335	„
Ріо Гранде до Норте	666.903	„
Параїба	1.193.260	„
Пернамбуко	2.617.310	„
Алагоас	1.117.045	„
Сержіпе	524.095	„
Баїя	3.859.241	„
Еспіріто Санто	587.455	„
Ріо де Жанейро	1.844.304	„
Дістрікто Федер.	1.360.586	„
Сан Павльо	5.751.822	„
Парана	870.225	„
Санта Катаріна	847.656	„
Ріо Гранде до Суль	2.683.683	„
Мінас Жерайс	6.902.511	„
Мотто Гроссо	312.671	„
Гояз	640.491	„

„Український Хлібороб подає, що число українських поселенців, які ще перед війною виїхали до Бразилії з Галичини, Буковини і Закарпатської України, та осіли головно в Парані і Санта Катаріна, доходить до 45 тисяч душ.

день і ніч **мокрий**. Мокрий при роботі, бо в гушавині повітря пересичене парами і цілком непо-рушне; ті випари лісові не випускають злишньої теплоти з тіла, яке просто вариться у власному сосі. Мокрий від дощів і мрак, бо ніякого сірака не буде натягати, коли негоден власної шкіри витримати!

Весь день при роботі мусить вести боротьбу з комарами. А як прийде ніч? В Амазонії ніхто ліжок не знає, не тільки в лісах, але й по містах: сплять у гамаках, чого навчилися від індіанців і що є вигідне, бо повітря обіймає сплячого довшою. Але за ніч під кожним гамаком стане калюжа з поту, який не перестає день і ніч литися. Про накриття ніхто й не думає. А значить, людина є виставлена на ласку й неласку комарів, що є в Амазонії головними різношиками страшних тропічних пропасниць. Значить: якихсь засобів нема, аби поставити людину в умови при котрих вона могла б працювати, не наражуючи себе на смерть. Єдиний спосіб — це гарт цілого організму. Коли організм витримає страшенну парню, коли його кров нічого собі не робить з малярійних чи інших мікробів — він може бути мешканцем Амазонії; в противнім

ЕКСПОРТ КАВИ.

Зі Сан Павльо доносять, що до 30. червня цього року вивезено з Бразилії до Європи 23.807.000 мішків кави.

ЗАРАЗА НА КАВУ.

Бразилійські часописи приносять вісти, що на кавових плянтаціях в С. Павльо появилася зараза в виді черв'яків „stephanoderes“, які нищать кавові дерева. Площа, навіщена черв'яками, обхоплює 25 мунісіпіїв (повітів), а загальне число кавових дерев, на які впала зараза, виносить більше як двісті мільонів.

КАНАДА.

ЕМІГРАЦІЯ ДО КАНАДИ В 1927/28 Р.

На основі урядової статистики приїхало до Канади від 1. квітня 1927 р. до 31. марта 1928 р. 151.597 емігрантів, в чому 50.872 з британських островів, 25.007 зі Зєдинених Держав Америки, решта 50% з інших країв. Після національного походження було:

Бритійці	50.872
Американці	25.007
Німці	12.032
Українці	10.128
Поляки	6.733
Мадяри	5.318
Фінляндці	4.765
Норвежці	4.327

разі — він має Амазонію, як браму, через яку ідуть туди, ідеже праведні упокоїваються, як то співають у парастасах.

Сама бразилійська наука називає той край „супер гумідо“, цебто занадто вогкий; а як у такому краї живеться, можемо бачити з порівнянь. Є на півночі Бразилії штат Цеара, котрий є противенством Амазонії: завше там бракує дощів. Не дивлячись на те, що в дуже посушливі роки там просто гине все від спеки, Цеара має населення на яких 300 тисяч більше, ніж два штати Амазонії — Пара і Амазонас, що є в п'ять раз більші як ціла Франція, що має 40 мільонів! А Цеара має всього 105 тисяч квадратних кілометрів! Значить, забагато сонця не є таке страшне, як забагато води!

Зарібки в Амазонії просто казкові: звичайний робітник може заробити від 50 до 80 мільраїсів денно. Але це є зарібок жовніра, що найнявся воювати: чи заробить гроші чи ні, а кулю в лоб може дістати! Не кажучи про те, що життя страшенно дороге, на кождім кроці чекає смерть“.

Як вже згадано, Амазонія не надається під рілну господарку в європейському змислі. „Український Хлібороб“ пише, що „земля протестує про-

Жиди	4.296
Данці	3.835
Словаки	3.714
Італійці	3.593
Шведи	3.134
Бельгійці	2.171
Серби	1.861
Литовці	1.037
Росіяне	948
Хорвати	902
Французи	868
Швайцарці	614
Австрійці	606
Греки	583
Япанці	478
Румуни	237.

Після занять було:

рілники	61.727	6.962	14.627
робітники	6.148	1.075	1.681
механіки	6.671	1.943	1.329
торговці	3.776	1.576	864
гірники	698	119	150
служниці	—	15.314	—
інші заняття	3.184	11.469	12.284

Після канадійських провінцій розділилися ці емігранти: на Онтеріо 45.052, Манітобу 43.596, Квебек 18.469, Альберту 15.473, Саскачеван 15.331, Бритійська Колюмбія 9.891, решта припадає на інші провінції.

Що до числа, українці стоять на четвертому місці, а примістилися вони в Канаді головне в провінціях: Манітобі, Саскачевані і Альберті.

ти такої господарки; вона не хоче підлягати умовам європейського хазяйства; вона не любить, аби її рік за роком рухали — тікає з дощами до моря. Але український кольоніст мусів би її накручувати на своє: хай дає жито, гречку, овес, бараболі, льон, пшеницю. — Словом хай земля вибачить, а мусить хоч цим боком нагадати вигнанцям їх рідну багату землю.

Кінчається боротьба кольоніста з землею в той спосіб, що одно одного вирікається: земля стече в доли, а кольоніст шукає другого шакру під поселення, де починає ту-ж саму сварку. Можуть бути побічні зарібки, але головне — земля!

І ось якби український кольоніст опинився в Амазонії! Нема там ні літа, ні осени, ні зими ні весни. Є тепло нагріта піч, а в тій печі він мусить варитися поки його життя. Жито, пшеницю, ячмінь, гречку, цп, плуг, це все він мусить забути. Йому скажуть, що он стоїть ліс, а ось тобі до рук сокира, пила і фойса — нерозлучні супутники бразилійського хлібороба — і там де стоїть ліс, ти мусиш зробити собі поле! Робиться в той спосіб, що ліс треба вирубати, заждати, поки висхне, а потім спалити; на спаленім садити патиком те, що

АМЕРИКА.

ТОРГОВЕЛЬНИЙ БІЛЯНС АМЕРИКИ.

Міністерство торгівлі Зєдинєних Дєржав Америки оголосило торговельний білянс за 1927/28 рік, який виказує рекордову надвижку вивозу над привозом в сумі 1.250 мільонів доларів. В тому надвишка вивозу товарів виносила кругло 730 мільонів доларів, золота 500 мільонів доларів, срібла 20 мільонів доларів.

ФРАНЦІЯ.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ.

В українських часописах появилося заклик українських емігрантів, що заняті на гумовій фабриці в місті Шалет, у Франції.

В листі цьому представлене в загальних чертах життя наших робітників, що опинилися серед зовсім чужих умовин і чужих людей. Поминаючи невідрадні умовини праці, емігранти жалуються на неприхильне відношення до них французьких хлібодавців, котрі дивляться на них, як на малокультурний елемент, хоч одночасно вимагають від них багато праці і працею цею є вони завжди вдоволені. Причиною цього відношення є це, що наші емігранти живуть одинцем і немає свідомішої одиниці, що їх обєднала би і розпочала серед них освідомлюючу працю.

Із згаданого вище заклику довідалися ми, що українські емігранти в Шалет заложили недавно у себе читальню „Просвіти“ і думають розпочати серйозну працю. Для кращого поставлення цієї

праці звернулася читальня до українських видавництв в старому краю і за морем з проханням надсилати для користування емігрантів часописи і книжки.

ОСТОРОГА ДЛЯ ЕМІГРАНТІВ.

В останніх часах появилися в пресі неточні вісти про еміграцію рільників до республіки Гондурас. Еміграційний Уряд подає до відома, що ця країна не може бути брана під увагу, як еміграційний терен для переселенців з Польщі і що посвідки на безплатні паспорти будуть видавати до Гондурас, як досі, виключно особам, що одержали поіменні завізування, так званий афідавіт від роботодавців, зглядно від свояків, які мешкають в Гондурас.

СПРАВА ЕМІГРАЦІЙНОГО ДОМУ

В останніх днях цього місяця була в Варшаві в Дирекції Еміграційного Уряду а відтак у міністра Праці та Суспільної Опіки д-ра Станислава Юркевича делегація зі Львова в справі будови Еміграційного Дому у Львові. В склад делегації входили: д-р Шенфельд, проф. Вуйцік, дир. Заячківський, проф. Журавський і управитель Експозитури Еміграційного Уряду д-р В. Вишинський.

Як Дирекція Еміграційного Уряду, так і міністр д-р Юркевич, оцінюючи як слід потребу Еміграційного Уряду у Львові, обіцяли, заснований в тій цілі кооператив будови дому, як най-

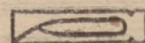
йому в Галичині й не снилось. Йому можуть казати, що збір гуми дає більше, що збирати какао чи ванілію — далеко корисніше, — то дарма: тільки видима смерть з голоду примусить його зрадити своїй матері.

Не дивлячися на дощі, він буде рубати ліс, бо сподіватиметься, що колись-же вони перестануть! Він не розумітиме того, що родючий ґрунт слідом за ним, підбадьорений дощами, дасть нові рослини, в котрих потонуть в короткім часі ті, що він звалить. Але припустім, що дощі змилювалися над ним: він нарубував лісу, посадив, виростло йому. Але зібрати те, що йому вродить?! Дощі йому дадуть капут! А коли дощі завитають до європейського кольтоніста в Амазонії в більшій кількості, це й буде початок кінця. Бо ніхто йому не буде ставити хат, обведених густою дротяною сіткою, як то робили американці, коли проводили залізницю Мадейра—Маморе. А коли так, то прийдуть до нього страшні тропічні гості — комарі, за котрими йде зараз відома тут аж занадто болотна пропасниця — малярія.

Ми знаємо, що на світі є чума; ми лаємося холерою, яка має бути чимось найстрашнішим

між хворобами. Але то все іграшки, порівнюючи з малейтою! Чума, холера чи інші пошесні хвороби ставлять справу ясно: або вмер або видужав. Малейта ще бавиться з людиною, поки затовче; то дасть такого холоду, що ніяке сонце, ніякий кожух не загіє; то зараз-же дасть гарячки, що людина марудить, як божевільна; то трясє що дня, то через день, то через два дні. Але є певним одно: граючись оттак, веде людину до гробу. Поволеньки злягає до постелі ціла родина, бо коли прийде час на „жива“ смерті, то комарі нікого не щадять і ніхто не встоїть на ногах. Значить, про якусь роботу нема чого думати! До виснаження хворобою приходиться звичайнісінький голод, бо навіть хочби й уродило, було на полі подостатком, — хтож піде принести?!”

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами перестерігає перед виїздом в ту країну та подає до відома, що тепер крутяться агенти по селах, які намовляють наших селян до виїзду до Бразилії в околиці Амазонії.

далі йдучу фінансову поміч, так, щоби ще перед зимою можна почати будову. З огляду на це, в недовгому часі повстане у Львові Еміграційний Дім, де наші емігранти будуть мали приміщення і будуть могли полагоджувати всі справи звязані з виїздом на чужину.

ЗІ СВІТУ.

КІЛЬКО БЕЗРОБІТНИХ В ЦІЛОМУ СВІТІ?

В Парижі відбулася недавно Міжнародна Суспільна Конференція, на якій стверджено, що число безробітних в світі за послідні роки ніколи не спадає нище 10 мільонів. Звичайно, воно буває вище і в різних краях різне. Коли число безробітних спаде в одній країні якогось фаху, то за це підскочить тогож самого часу в другій. Часами трапляється таке, що в кількох країнах світу нараз, панує безробіття а тоді число безробітних переходить о кілька мільонів понад тих сталих 10 мільонів безробітних.

На тій конференції так само застановлялися як запобігти цьому світовому безробіттю і вкінці договорилися до того, що одним ратунком на безробіття є відтягнення робітників з тих місцевостей, де для них нема виглядів на одержання праці.

ХРОНІКА.

Безпосередне получение з Польщі до Полудневої Америки. На запрохання французького корабельного товариства „Chargeurs Reunis“ їздила делегація кооперативи Еміграційного Дому у Львові під проводом д-ра В. Вишинського до Гдині на посвячення корабля „Кракус“. Згадане товариство наслідком заключеної умови з польським урядом перебудувало два свої кораблі спеціально для емігрантів і назвало один „Кракус“ а другий „Святовід“. Ці кораблі різняються від інших тим, що дотеперішню міжпалубу, I і II класу перемінено на одну велику III класу. Поділено кабіни по 8 до 12 ліжок. Крім цього всі написи на кораблях польські і обслуга польська. А що найважливіше ті кораблі будуть перевозити емігрантів без пересідання з Гдині до Уругваю, Аргентини й Бразилії. Ці кораблі будуть відходити що місяця а по 3 роках будуть вже ходити під польською бандерою.

Гості з Канади. Літом цього року перебував у гостині в старому краю п. Ю. Стецишин разом

із своєю дружиною. Є він ректором Українського Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні а його дружина головою Союзу Українок в Канаді. П. Стецишин родом з Тереховельщини і вже 18 років не був в краю. В часі побуту у Львові відвідував п. Стецишин наше товариство й дуже інтересувався працею в ньому.

Гість з Аргентини. В перших днях місяця вересня ц. р. приїхав до краю з Аргентини одинокий парох гр. кат. церкви о. Турчин Степан з Апостолес, в провінції Міссіонес. На час його побуту в краю заступати його буде о. Вапрович Степан, який приїхав з Європи. О. Турчин відвідав наше Товариство Опіки над Українськими Емігрантами у Львові і „Редакцію Українського Емігранта“, та поділився з ними своїми поміченнями відносно української еміграції до Аргентини. Між іншим підчеркнув конечно потребу народньої організації нашої еміграції до Аргентини.

Син емігранта побідником. В часі цьогорічної спортової IX. олімпіади в Амстердамі відзначився також син українського емігранта Кояк, якого батьки мешкають постійно в Нью-Йорку. Він переплив горілиць 100 метрів і перший прибув до мети. За це признано йому перше місце і золоту медаль.

З життя наших переселенців в Югославії. Для освідомлення українських переселенців в Бачці, в Югославії, великі заслуги положив письменник о. д-р Г. Костельник, тамошній уроженець, що стало перебуває у Львові. Для пошанування його праці і заслуг уладили бачванські українці окреме свято, що відбулося дня 18. липня ц. р.

З еміграційного руху. Еміграційний Уряд подає таку статистику еміграції за 6 місяців цього року: на чужину виїхало 127.563 осіб, з цього до європейських країн 94.612 а поза Європу 32.957 осіб. На Зєдинені Держави Америки припадає 3.708, а на Канаду 17.662 особи.

Концерт С. Крушельницької. По повороті з Америки, дала наша славна співачка Сальомея Крушельницька дня 9 і 10 вересня ц. р. два концерти у Львові в салі т-ва Лисенка. Співала вона італійські, англійські, французькі, німецькі і російські пісні і дістала за них гучні оплески. Але верхом мистецького успіху було відспівання українських народніх пісень, в інтерпретації яких досі ще ніхто не дорівняв нашій артистці. Квіти, оплески, овація були нагородою від своїх за свої пісні своїй коханій співачці. Таких хвилин не забуває українська львівська публіка і не забуде іх також наша артистка.

ЗМІСТ: Проф. О. Мицюк: Відношення іміграційних країв до імігрантів. — Обмеження італійської еміграції. — Виїзд до Франції. — Бритійські еміграційні пляни. — Еміграційна гієна. — Бразилія: Населення Бразилії. Експорт кави. Зараза на каву. — Канада: Еміграція до Канади 1927—28 р. — Америка: Торговельний білянс Америки. — Франція: З життя українських емігрантів. — Осторога для емігрантів. — Справа Еміграційного Дому. — Зі світу: Кілько безробітних на цілому світі. — Хроніка. — Країна гуми (фейлетон).